

Toelichting wel/niet lijst voor gft-afval, voorjaar 2020

Aanleiding en doel

Er zijn in Nederland veel verschillende lijsten in omloop met wat wel en wat niet bij het groente, fruit en tuinafval (gft-afval) hoort. Deze lijsten zijn vaak lang, gedetailleerd en afwijkend ten opzichte van elkaar, wat leidt tot verwarring en ontmoediging bij de burger. Dit terwijl juist van diezelfde burger wordt verwacht dat hij zijn afval beter scheidt, zodat de verschillende afvalstromen schoner worden. Daarnaast kwam vanuit verschillende partijen, zowel gemeenten, inzamelaars als verwerkers, het verzoek om één uniforme lijst samen te stellen. Voldoende reden voor partijen binnen de keten om de handen ineen te slaan en te komen tot één simpele eenduidige lijst, die overal in Nederland hetzelfde is. Met deze wel/niet lijst voor gft-afval hoeft een burger na een verhuizing, bijvoorbeeld, niet extra na te denken over wat wel of niet in de gft-bak mag. De lijst is namelijk in zijn oude gemeente hetzelfde als in de nieuwe gemeente. Dit verkleint het risico op vervuiling van het gft-afval en draagt bij aan de productie van een nieuw product: compost.

Deze lijst maakt deel uit van Aanvalsplan gft-afval en textiel: 'Naar meer en schonere deelstromen'. Het aanvalsplan is ontstaan met twee doelen: meer gft-afval uit het restafval oogsten en de kwaliteit van het ingezamelde gft-afval verbeteren, zodat daadwerkelijk producten van hoge kwaliteit van het gft-afval kan worden gemaakt.

Momenteel bevat het restafval nog steeds 32% groente, fruit en etensresten. De nieuwe wel/niet lijst voor gft-afval heeft als doel ondersteuning te bieden aan burgers, zodat etensresten vaker met het gft-afval worden weggegooid. Daarnaast helpt de lijst bij het wegnemen van barrières om ook op lastige plaatsen (bijvoorbeeld in de hoogbouw) inzameling van gft-afval op te starten. Samen zou dit moeten resulteren in een verlaging van het percentage groente, fruit en etensresten in het restafval.

Het ingezamelde gft-afval wordt verwerkt tot compost: een waardevol product dat niet alleen helpt om de Nederlandse bodem vruchtbaar en gezond te houden, maar ook bijdraagt aan het tegengaan van verzakking en uitdroging van de bodem. Hierbij is van belang dat de kwaliteit van de compost goed is. Daarnaast is vervuiling van de Nederlandse bodem niet wenselijk, want ons voedsel wordt hierop verbouwd. Composteerders doen hun uiterste best om schone compost te produceren. Om die reden is van belang dat schoon gft-afval bij de composteerders binnenkomt, want wat er niet in zit, hoeft de composteerder er ook niet uit te halen. Kortom, hoe schoner het gft-afval is, hoe schoner de compost en hoe schoner de grond waar ons voedsel op wordt geproduceerd.

Gelet hierop doen wij aan eenieder die betrokken is bij de keten van gft-afval en etensresten (burgers, gemeenten, inzamelaars en verwerkers) het vriendelijke doch dringende verzoek deze wel/niet lijst voor gft-afval te gebruiken bij het weggoien en inzamelen van gft-afval en etensresten.

Samenstelling van de wel/niet lijst gft-afval

Uitgangspunt bij het samenstellen van deze lijst is de logica en het intuïtieve gedrag van de burger. Dit om de kans op vervuiling van de stroom gft-afval zo klein mogelijk te maken. Daarnaast is gekeken naar de relatie met het eindproduct, de compost. De, met gft-afval ingezamelde, materialen moeten daadwerkelijk iets toevoegen aan de compost (de zogeheten co-benefit) en mogen het compostingsproces niet verstoren.

Het eindproduct is een korte en een lange lijst. Op de korte lijst staan de meest essentiële (organische) resten die wel of juist niet bij het gft-afval horen. Hierbij is continu gekeken naar woordgebruik en logische clustering van (organische) resten. Voor het overgrote deel van de Nederlanders volstaat de korte lijst. De korte lijst is goed te onthouden en volgens marktonderzoek, afgestemd op het gebruik van de wel/niet lijst voor gft-afval, werkt de lijst uitstekend om burgers te ondersteunen bij het correct weggoien van organische resten bij het gft-afval. Zoals hierboven geschetst, de etensresten bieden veel potentie om uit het restafval te halen en staan expliciet op de wel-lijst genoemd. Maar let wel: het gaat hier om etensresten die niet meer geschikt zijn voor consumptie.

Daarnaast is een lange lijst beschikbaar voor burgers, die in detail geïnformeerd willen worden.

Als naslagwerk bij de wel/niet lijst voor gft-afval behandelen we in een Q&A in vijf categorieën (keukenafval, tuinafval, dieren, hulpmiddelen bij afval scheiden en overig) wat wel en wat niet in de biobak mag, en waarom. U vindt deze Q&A op www.vang-hha.nl/gftlijst.

Traject om te komen tot deze lijst

Om tot een goed onderbouwde lijst te komen, hebben er eerst bijeenkomsten plaatsgevonden met alle composteerbedrijven en met gedragsdeskundigen. Aan de hand van de hieruit voortkomende adviezen zijn de korte en lange lijst samengesteld. Vervolgens zijn de lijsten getest door panels van mensen met verschillende achtergronden, zowel op herkenning van woorden, foto's, als weggooigedrag aan de hand van de lijst. De uitkomsten van deze testen hebben geleid tot de definitieve lijsten.

Betrokkenen bij en traject tot de samenstelling van de wel/niet lijst gft-afval

De wel/niet lijst gft-afval is een project van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De uitvoering was in handen van een projectteam bestaande uit Rijkswaterstaat (WVL afdeling AfvalCirculair), de NVRD, Vereniging Afvalbedrijven. Daarnaast was een vertegenwoordiging van gemeenten en gedragsdeskundigen betrokken. Een representatief aantal Nederlanders had tenslotte het laatste woord; zij hebben deelgenomen aan een kwantitatief marktonderzoek. Door dit brede gezelschap is een uniforme lijst tot stand gekomen, waarbij rekening is gehouden met alle schakels in de keten van de inzameling en verwerking van gft-afval. Hierdoor sluit de lijst optimaal aan bij de praktijk en is de verwachting dat de lijst daadwerkelijk zal ondersteunen bij het realiseren van meer en schoner gft-afval, en, in het verlengde, schone compost.

Waar vindt u deze lijst

Op www.vang-hha.nl/gftlijst vindt u de wel/niet lijst voor gft-afval, evenals alle bijbehorende documenten en communicatiematerialen. Alle materialen zijn gratis te downloaden.

Voor burgers is de wel/niet lijst voor gft-afval en extra informatie over gft-afval te vinden op de website van Milieu Centraal: <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/welk-afval-waar/groente-fruit-en-tuinafval-gft/>. Ook kunnen burgers kijken op www.afvalscheidingswijzer.nl

De wel/niet lijst voor gft-afval wordt met ingang van de tweede wijziging van het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP3) benoemd in de afbakening in sectorplan 6: gescheiden ingezameld of afgegeven organisch afval van huishoudens. De lijst zelf vindt u vanaf 1-1-2021 ook in bijlage 12 van LAP 3.

Kijk voor meer informatie op www.vang-hha.nl/gftlijst Juni 2020

De 'Toelichting wel/niet lijst voor gft-afval, voorjaar 2020' is een product van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA, welke in samenwerking met Vereniging Afvalbedrijven en Milieu Centraal wordt uitgevoerd door: